

Johan Sebastian Bach och musiken.

Som långvarig lyssnare av seriös musik kan man genom tillfälligheternas spel upptäcka saker, eller för min del kanske känna saker som efter en tids funderande och testande leder till visshet.

Nämligen JSB och ridning, här stämmer allt till 100%, inte en enda gång har jag hittat något i hans musiks takt som faller utanför ramen ridning.

Jag är inte musiker vilket världen ska vara tacksam för, men däremot lyssnar jag intensivt och utan några förutfattade meningar, lyssnandet har utvecklats under det halvsekel jag varit med och vandrat från populärmusiken till den seriösa delen och därmed till den häftigaste, uttrycksfullaste och naturligtvis den som på alla vis ger mest.

Jag har kunnat njuta av musiken i en tämligen perfekt miljö under de sista 15 åren. Av P2.s utsändningar och kl 9 – 11 på söndagar Vassilis Bolonassos på P2, när jag kör i Skåne Danska P2 . Då tåget rullar fram i 100 km/tim hamnar takten faktiskt inom den klassiska musikens rytm och landskapet rusar förbi i en behaglig takt som ger den lilla dissonans man behöver för att lyssna bra. Radion är en bilstereo med ett par högtalare i varje hyttände som duger ganska bra. Och kokplattan brukar vara på för att värma thevattnet. Tyvärr är dessa väldesigande RC lok på väg ut och har ersatts av modernare saker som omöjliggör en bra körupplevelse, men det är en annan historia.

Här i min splendid isolation kan jag verkligen lyssna och när jag hör JSB är det ridturen jag refererar till, kan säga hur ridturen varit, vilken häst som det gäller, vad vi gjort m.m.

Anledningen till denna fria ridtolkning ligger i att jag för några år sedan hade ledigt i drygt ett år. Under ledigheten hade jag förmånen att få rida en hel del, men utan utbildning, alltså under fria former testat mig fram till hur man kan ta sig från punkt A till punkt B på snälla originalhästar där det hela går ut på att rida så smidigt man kan för häst och ryttare. Och naturligtvis att ha så roligt som möjligt under resans gång.

Dessa hästar fanns på JSB.s tid i hans hemtrakter.

Det gäller Islandshästen med sin tölt, eller dess motsvarighet i Nordeuropa, Islandshästen som på vikingatiden kom till Island och därför blivit bevarad som den var då och som jag tror till stor del gällde även in på JSB.s tid.

Den har till skillnad från de moderna hästarna 6 gångarter, skritt, trav, tölt, galopp, pass, grispas, dessa gångarter finner jag i musiken där jag tycker att tölten är framträdande samt det speciella humör som dessa hästar har.

Hästarna har inte bara många gångarter de har också ett fantastiskt lynne. Som glad amatör vet jag för lite för att yttra mig generellt om hästar men som iakttagare av häst och ryttare talar mycket för dessa hästars unika ställning som trevliga, vänliga, fulla med humör, envisa, starka, uthålliga, tillgivna, självständiga, friska och tåliga, de klarar sig alldeles utmärkt året runt i sin hage oavsett väder och vind och kan ridas när som helst.

Detta sammantaget gör att vi kan förstå hästen som fanns i JSB omgivningarna och som var med och skapade de rytmer han utgått från.

Under de Svenska krigerna användes dessa typer av hästar till transporter och det var en av anledningarna till de Svenska framgångarna, åtminstone i nuvarande Sverige.

Nere i Tyskland finns det fortfarande ett mindre antal hästar kvar i ett reservat i norra delen av landet som av allt att döma är denna hästtyp. Jag antar att dessa hästar var de som vanligt folk fick använda, och då jag utgår att JSB fick flytta omkring under magera ekonomiska omständigheter borde det vara dessa hästar som var aktuella.

Hans förflyttningar finns beskrivet på dessa webbsidor, <http://www.jsbach.org/>, och http://en.wikipedia.org/wiki/Johann_Sebastian_Bach.

Han lär också under en tid ha gått på knighté college runt 1700 där ridning ingick.

Som framgår ur bl.a. webbsidorna blev JSB föräldralös vid tio års ålder och därefter blev det en hel del flyttningar utan några trygghetssystem som vi är vana vid, han flyttade runt till olika släktingar, i yngre dagar mellan olika jobb, och tog sig vid något tillfälle ända upp till Lüneburg.

På wikipedia finns beskrivet, http://en.wikipedia.org/wiki/Dieterich_Buxtehude. "In 1705, J.S. Bach, then a young man of twenty, walked from Arnstadt to Lübeck, a distance of more than 400 kilometres (250 mi), and stayed nearly three months to hear the Abendmusik, meet the pre-eminent Lübeck organist, hear him play, and as Bach explained".

Från en annan wikipediasida, http://sv.wikipedia.org/wiki/Johann_Sebastian_Bach

"Under sin tid i Lüneburg fotvandrande Bach flera gånger till Hamburg för att lyssna till orgelmästaren Johann Adam Reincken och till dennes kollega Vincent Lübeck. Han gjorde även resor till Celle för att höra fransk instrumentalmusik av hovkapellet där".

Han tog till Berlin, <http://www.nordicacademicpress.com/o.o.i.s?id=43&vid=589>

Han vandrade alltså rejäla distanser, det skulle vara intressant att få källuppgifter på om han verkligen gick hela vägen, kanske är det bara antaganden eller att den som först beskrev resan uttryckt sig slentrianmässigt? Någon som vet ?

Då det inte var fråga om några nöjesutflykter utan bara transport blev reseupplevelsen därefter, när det bjöds möjlighet till ridning tror jag att det hela rätt och slätt handlade om att med en slags avslappnad rytm ta sig fram, vilket sätter det tekniska ridningssammanhanget långt ned på listan för att i stället ersättas av allmänna funderingar och tankegångar för färdens genomförande.

Eller med andra ord kreativitet och fri tanke samt mottaglighet för de olika rytmerna då det inte fanns några filter i form av tillämpande av redan lärda ridtekniker, dessutom med tankeskärpningen som kommer utav att vara ute utan skyddsnet.

Fältet är nu rensat från teknik och annat som sätter vissa begränsningar i tanken. Istället blir det den avslappnande stilen och de vibbar som kommer in i ryttaren som tillåts dominera. Vem vet, kanske på ett omedvetet plan för JSB, eller var han medveten om vibbarna han fick ?

Transportsätten var ju i skarven 1600 tal -1700 tal med häst eller att promenera.

Jag har intrycket av dessa tider att de stora vältränade ridhästarna var ofantligt dyra, därför fick JSB hålla tillgodo med den väl beprövade folkhästen som jag tror mig känna igen i hans kompositioner.

Mina spekulationer är att han till och från utnyttjade dessa originalhästar med sina 6 gångarter. Hästarna har bra temperament, man kan komma överens med hästen och därefter under lösa tyglar ta sig fram, eller inga tyglar alls under vissa perioder. Dock har de humör vilket ju verkligen stämmer med musiken från full fart i några av takterna/gångarterna med mer eller mindre okontrollerad fart till att inte vilja göra någonting, alltså lugna perioder bestående av långtråkiga skrittperioder för att återkomma till riktiga fartexplosioner där allt kommer.

Precis som musiken. Det lite oplanerade spontana kan man känna här fast egentligen följer allt ordentliga riktlinjer, en dags ridande i en bister verklighet kräver planering samtidigt som det spontana, det hela smälter samman till en helhet.

Jag antar att JSB fick lära sig rida genom improvisation som jag och därför kan tillgodogöra sig takterna och stämningarna utan filter.

Man måste ge hästen fri och i samförstånd göra någonting tillsammans, alltså ta sig från en plats till en annan. Detta på ett sätt som kanske hästen tycker är roligt när allt fungerar som bäst, eller kanske oftast att lirka med hästen och mest hitta på och känna av olika rytmer, gångarter och hastigheter för att resan ska gå så bra som möjligt. Periodvis kan det förmodligen vara riktigt fartfyllt men hastigheten varierar mycket, allt enligt JSB.s takter i hans musik. Och det faktum att hästindividerna är olika, något som verkligen finns i hans musik.

Å andra sidan kan man hävda att alla hästar är lika egentligen och ridtransporten är tämligen lika i alla lägen. Javisst och likadant med JSB.s musik, det finns ju de som tycker den låter likadant alltid. Men efter första intrycket drar det iväg åt andra hållet och man hittar hur många nyanser som helst. Det är precis samma sak med ridningen, hästarna som var lika blir mycket olika och ridfärderna blir också mycket olika, skillnader som växer ju mer man är med.

Det är kanske inte helt nödvändigt att rida sig till alla takter som kan upplevas, de fanns i det dagliga livet, inte minst på landsvägarna han färdades på. Han måste ha känt av och sett med egna ögon hur hästarna fungerade, precis som vi tycker det är självklart att känna till bilens olika rytmer vilket ju också kommer fram i dagens kompositioner.

Man kan också jämföra med konstnären med det klassiska vita pappret, det är tomt och det kommer inte fram något på det utan någon tanke. Tanken kan aldrig komma ut tomma intet utan är alltid hämtad från det som finns i konstnärens huvud vilket ju egentligen är självklart. Jag brukar roa mig med att kolla konstnären som person och framför allt på vilket sätt som vederbörande sticker ut, är det inom de normala ramarna med starkt engagemang långt borta där personen inte behöver riskera något blir verken därefter.

JSB levde i en verklighet som i sig själv var nog, en historisk genomgång av hans tid och alla de förlopp som spelade revy i hans värld samt hans personliga miljö borgar för att han kunde komponera rakt av utifrån de vibbar han kände, det finns inget mer att tillägga. Bara att ge sig hän.

Samt förstås att göra ett bra jobb

Bild på stycke av JSB, BWV 816 med Glenn Gould.

Från you tube länken.

<http://www.youtube.com/watch?v=W4QAlvrCvpk&feature=related>

The image is a screenshot of a YouTube video player. The browser address bar shows the URL: www.youtube.com/watch?v=W4QAlvrCvpk&feature=related. The video player itself has a black background with white text that reads: "J.S. Bach (1685-1750)" followed by "French Suite No. 5 in G Major, BWV 816". Below the video frame, the video title is "Glenn Gould - Bach French Suite No. 5 in G Major, BWV 816". The channel name is "amadeus9man" with 115 video clips. The video has 167,784 views, 517 likes, and 14 dislikes. There is a "Prenumerera" (Subscribe) button with 1,174 subscribers. The video was uploaded on June 22, 2009. The description includes the composer (Johann Sebastian Bach) and the pianist (Glenn Gould). A link to purchase the score is provided: "Köp French Suite No. 5 in G, BWV 816: III. Sarabande på:". The video ends with the text "ENJOY!".

J.S. Bach (1685-1750)
-
French Suite No. 5 in G Major, BWV 816

Glenn Gould - Bach French Suite No. 5 in G Major, BWV 816

amadeus9man · 115 videoklipp

167 784

517 14

Prenumerera 1 174

Gilla Om Dela Lägg till i

Uppladdad den 22 jun 2009
Composer: Johann Sebastian Bach
Pianist: Glenn Gould

Köp French Suite No. 5 in G,
BWV 816: III. Sarabande på:

ENJOY!

Här är det med inspelningar av Glenn Gould som jag finner hästens olika takter, lite märkligt att det är så men de stycken jag nämner här låter åtminstone i mina öron inte särskilt hästlikt med andra artister. Att fundera på Glenn Gould och hans tolkningar skulle kräva en egen artikel.

Men i JSB.s övriga kompositioner spelar det inte så väldigt stor roll vilken artist som framför verket även om det har stor betydelse, förmodar att det handlar om vilka verk som man lyssnar på.

Det finns ju en stor källa att ösa ur med alla JSB kompositioner och det är faktiskt ganska ofta jag kan referera till ridningen och oftast till specifika hästar.

Här i BWV 816 finner jag ridutfärden. Följ tidslinjen i you tube längst ned på filmklippet för att följa mina associationer.

1,50-2,45	tölt
2,40	saktar in
2,45	oj då här halkade hästen, fortsätter i tölt
2,53	tölt snabbt
3,01	skritt, tjurig häst kanske aningen trött
3,41	avvaktande, kanske något på marken ?
3,50-4,15	skritt, tråkig väg
4,15	något intressant, åtminstone ganska intressant
4,33	igen något intressant
4,37	avvaktande
5,00	funderar på paus, nej inte nu
5,50	töltkörsök
6,01	kanske pass, eller trav
6,12-6,28	galopp, pass, trav
6,30-6,42	nytt töltkörsök blir bra fart, ridningen funkar
6,55	bra fart
7,02-7,12	bra, kul, stabilt
7,12	trött häst, tja kanske trav
7,30-7,40	blir lite olika takter, skritt
8,03	försöka lite att få upp farten, hästen inte så villig
8,18	fart igen, helst tölt kanske pass
8,43-9,03	bra takt
9,13	snygg tölt, kanske annan takt ändå
9,32	snyggt, stabilt, tölt kanske
9,44-10,05	pass kanske, bra fart snart hemma
10,11	snubblar
10,11-10,34	snygg takt kanske tölt , på väg hem
10,34	saktar in, hemma.

Dessa 10 minuter ska nog föreställa en mycket längre ridtur en dryg timme torde vara mer rätt. Eller episoder taget ur en dags ridfärd eller fritt komponerat med ridningen som en del av inspirationen.

Den dryga timmen stämmer exakt med mina ridturer och i stora drag med hur takterna är upplagda i detta stycke, likheter som verkligen är slående.

BWV 816 är bara ett exempel på hur man kan uppfatta ett stycke, det finns flera t.ex., BWV 808, 812, 813, 815, 831 m.m. Alla med Glenn Gould och de finns på you tube.

Det finns en hel del fina webbsidor med JSB stycken som är väl värda ett besök och där jag kan referera till ridningen.

I exempelvis BWV 813 kan jag vid 5,57 märka att de stannat för fika,

BWV 831 Här tänker jag på Ulvud ett charmigt sto med egna åsikter om det mesta det är bra fart i början men i sista ½-an blir det skritt, riktigt sakta som beror på att ingen har ridit på henne på ett bra tag och därav lite dålig kondition.

Naturligtvis vore det bäst med en filmsekvens från riktig ridning där man utifrån ljud och bild kan bringa sig en egen uppfattning om det stämmer med hästens takter det får bli ett projekt på någon gång i framtiden.

Detta lite om hur man kan associera musik utifrån en del av de saker och ting man varit med om.

Fast det viktiga är väl att man kan njuta på ett trevligt sätt och få inspiration av all den fina musik som finns.

Ted Ernhill

Så här kunde hästen se ut.

